

Natur og klima – kan vi sikre begge deler?

Ellen Hambro, 17. april 2015

Norske forpliktelser

Klima:

- Kyotoprotokollen
- Klimaforliket
- Ny utslippsforpliktelse for 2030

Energi:

- Fornybardirektivet

Naturmangfold:

- Konvensjonen om biologisk mangfold
- Vanndirektivet

Foto: Reidar Hindrum, Miljødirektoratet

Klima og naturmangfold på samme lag

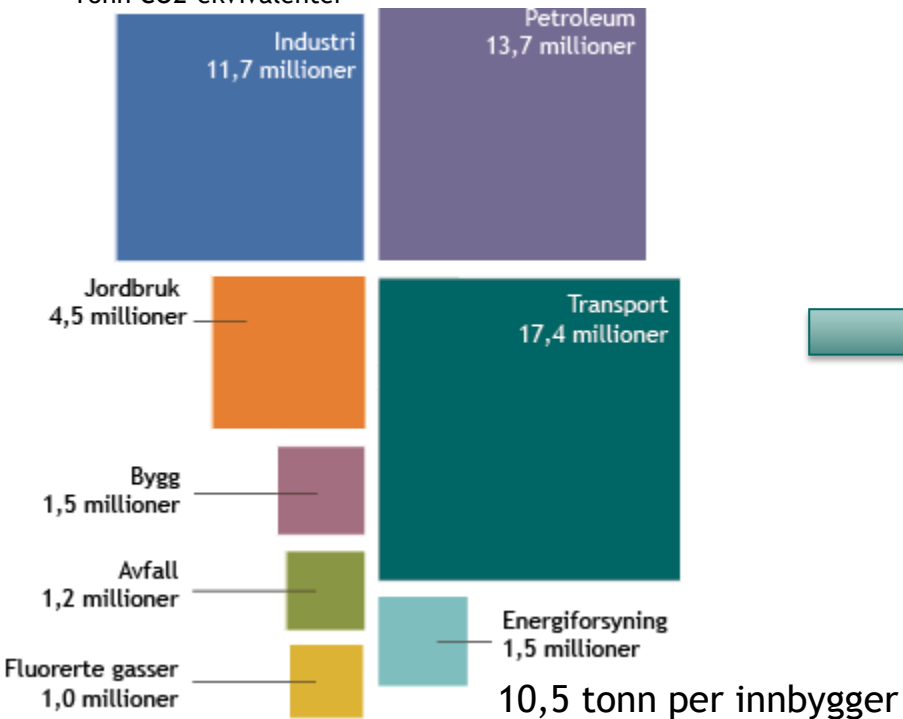

Rosenborg anno 1923. Kilde: www.rbk.no

Norge som lavutslippssamfunn

Norske utslipp av klimagasser i 2012

Tonn CO2-ekvivalenter

Norske utslipp av klimagasser i 2050

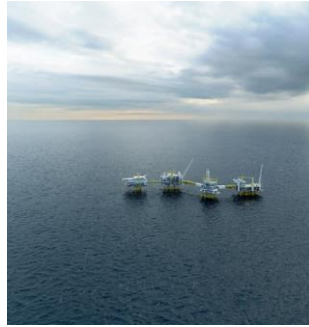
Tonn CO2-ekvivalenter

Mest mulig klimaeffekt...

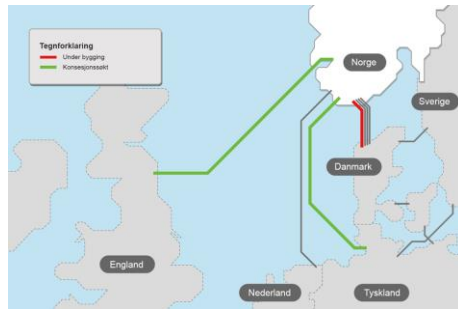
Foto: Anne Sofie Gjestrum, Miljødirektoratet

Illustrasjon: Statoil

Foto: Jon Petter Reinertsen

Illustrasjon: Statnett

- Utfasing av fossil energibruk hjemme
- Mer kraftintensiv industri?
- Flere mellomlandsforbindelser?
  - kraft
  - effekt

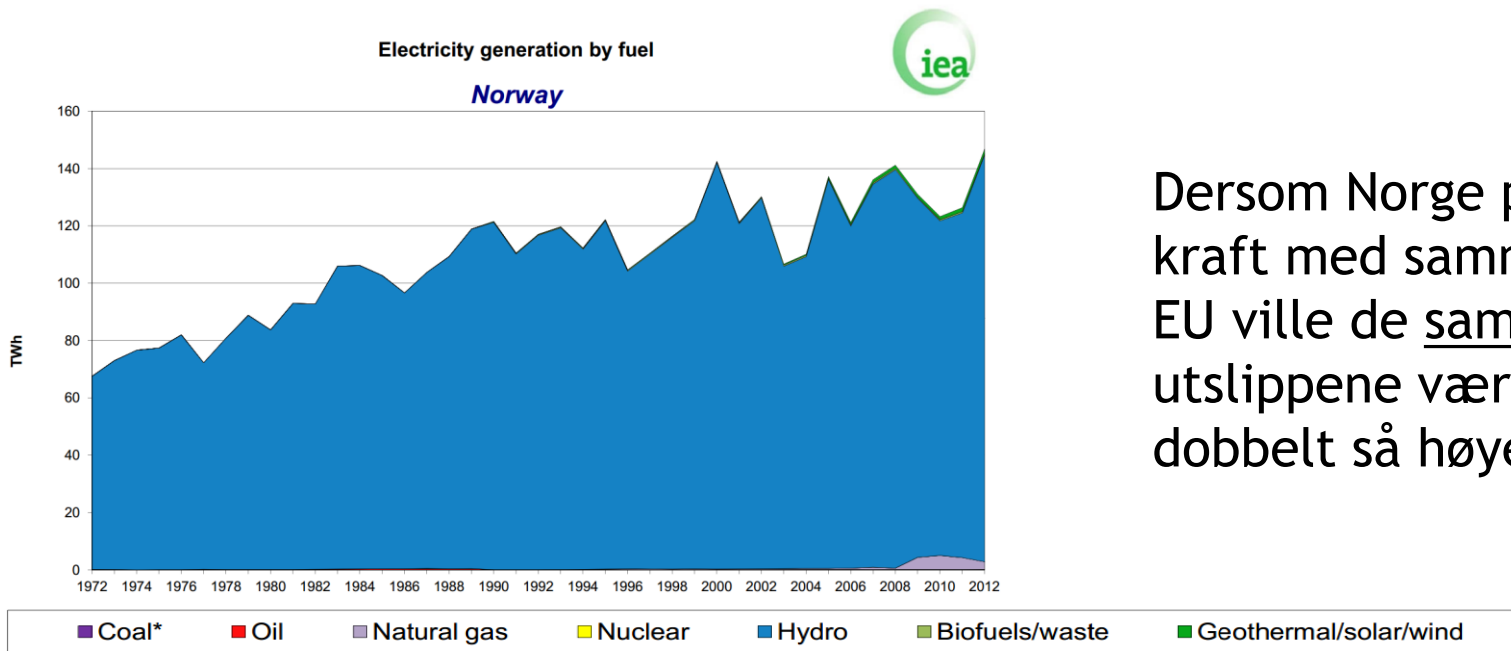
...til lavest mulig miljøkostnad

Foto: Morguefile

- Energieffektivisering (produksjon, overføring og forbruk)
- Fokuserer på prosjekter som gir kraft til lavest mulig miljøkostnad

Vannkraftens betydning for norske utslipp

Dersom Norge produserte kraft med samme mix som EU ville de samlede norske utslippene vært nesten dobbelt så høye!

Bedre vannmiljø i regulerte vassdrag

Tiltak som ikke påvirker produksjonen:

- Bruk av naturforvaltningsvilkår
  - Undersøkelser og tiltak

Tiltak som kan påvirke produksjonen:

- Vilårsrevisjoner
  - Økt vannslipp hvor dette gir størst miljøgevinst

Foto: Svein Haugland

Foto: Bjørn Barlaup

Foto: Svein Haugland

Foto: Bjørn Barlaup

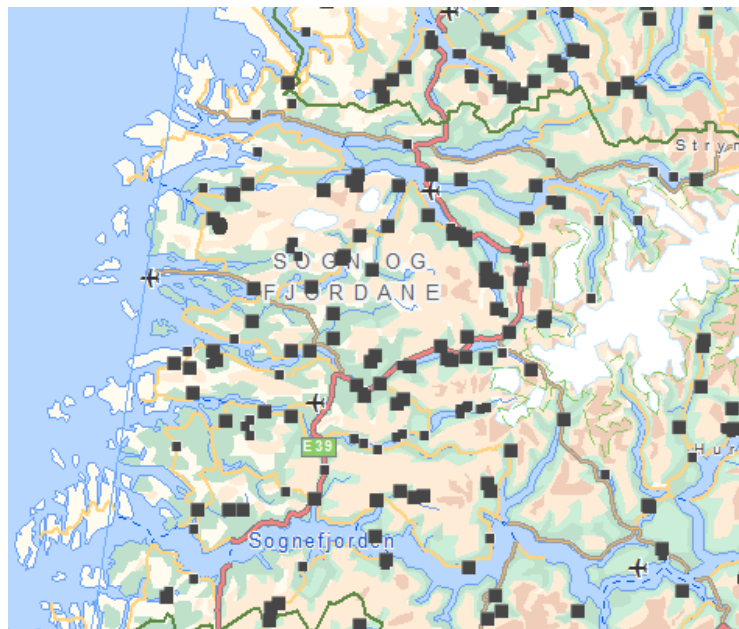
O/U med revisjon kan gi miljøgevinst

Godt eksempel: Sira-Kvina

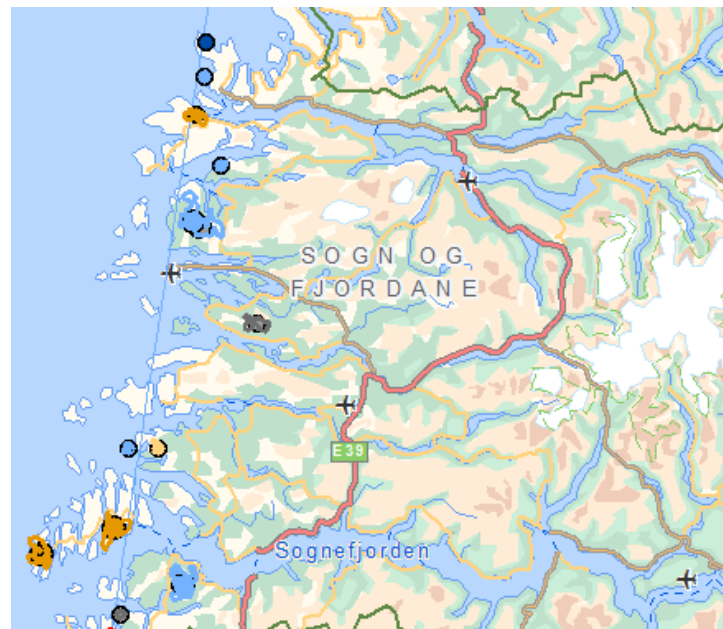
- Trekker inn ny kunnskap
- Har gode prosesser med lokalsamfunn, FoU og forvaltning
- Setter økt produksjon i sammenheng med bedring av vassdragsmiljø

Vann og vind

Vannkraft

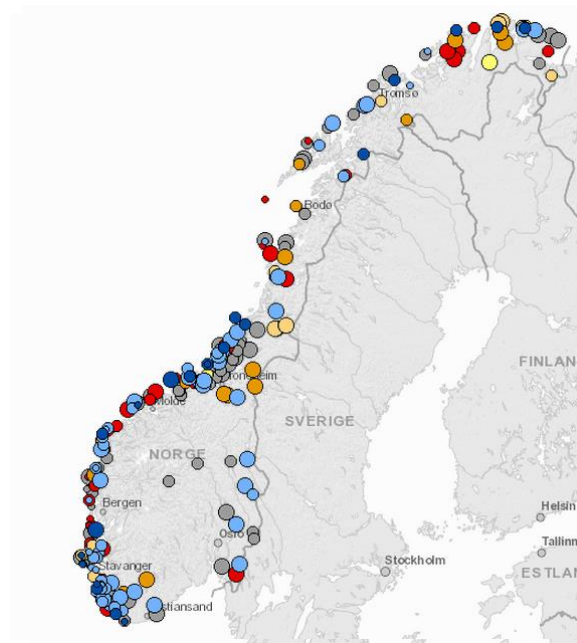

Vindkraft

Kilde: NVE Atlas

Vindkraft og usikkerhet

- Vindkraft i drift: 2,2 TWh i 19 prosjekter
- Konsesjonsgitt vindkraft: 20,8 TWh, 98 prosjekter
- Under behandling: 13 TWh, 36 prosjekter
- Avslått/avsluttet: 44TWh, 118 prosjekter

Kilde: NVE

Miljøkonsekvenser av vindkraft

- Fortrengningseffekter fugl og pattedyr
- Økt dødelighet fugl og flaggermus
- Stor landskapsvirkning
- Reduserte opplevelsesverdier

Foto: Mari-Lise Sjong, Miljødirektoratet

Hvordan redusere miljøkonsekvenser

- Unngå
- Minimere
- Avbøte
- Kompensere

Foto: Bård Bredesen, Naturarkivet.no

Styringsverktøy

Vannkraft:

- Samla Plan, verneplanene og revisjonsrapporten

Havvind:

- Strategisk konsekvensutredning

Vindkraft:

- Retningslinjer og regionale planer

Vindkraft til lav miljøkostnad

Godt eksempel:
Raggiovidda vindkraftverk

- Stor kraftproduksjon
- Lite konflikt med miljøinteresser

Foto: Bjarne Riesto / Varanger Kraft

Fornybar balansekunst

- Mest mulig klimaeffekt til lavest mulig miljøkostnad
- Klima og naturmangfold på samme lag
- Del av en helhetlig klima- og energipolitikk

Foto: Museum of Reykjavik, creative commons